De engelske Kvinders Kamp for Valgretten.

Der er al Grund til at tro, at England i det kommende Aar vil blive Valgretsbevægelsens Brændpunkt i endnu højere Grad end tdligere. Den Situation, som foreligger ved Aarets Begyndelse, er saa vanskelig og tilspidset, som vel tænkeligt. Og set i Belysning af den Taktik, Suffragetterne (Kvindernes politiske og sociale Union) plejer at følge, rummer den Umuligheder, der egentlig ikke kan kaldes hyggelige.

Som bekendt har de engelske Kvinders Valgretskamp strakt sig over 40 Aar. Særlig levende var den omkring 1870 til 80, hvor den blandt andet gav sig Udslag i store Protestmøder samt Adresser til Regeringen, underskrevet af ialt 3 Mill. Kvinder og Mænd. Ved at interpellere Kandidaterne saavel under de almindelige Valg som Suppleringsvalgene kom man til den Overbevisning, at Sagens Tilhængere faktisk var i Majoritet i Underhuset. Paa Grundlag heraf sørgede dens Forkæmpere for, at der Aar efter Aar indbragtes Forslag om Kvindevalget. Men disse privat indbragte Forslag mødte alle samme Skæbne: de konservative Ministerier lagde alle mulige Hindringer i Vejen for deres Behandling. I Aarene fra 1870 til 1902 fremkom under forskellige Former ialt 25 Forslag, hvoraf ikke eet naaede frem til endelig Afstemning. Regeringen viste sig alt andet end kritisk i Valget af de Midler, hvormed den hindrede deres Fremme, og i Aaret 1890 naaede den Højden i Retning af Ugenerthed, idet den ved at benytte sig af sin Ret til at forandre Dagsordenen i sidste Øjeblik strøg det Punkt, som angik Kvindernes statsborgerlige Ret, og i Stedet herfor indstillede til Behandling et fuldstændigt ligegyldigt Forslag om *Rosiner og Korender*.

De politiske Valg omkring Aarhundredets Skifte viste en stærk og pludselig Svingning til Fordel for det liberale Parti, i hvilket Kvinderne havde deres fleste og mest overbeviste Tilhængere. Det var derfor naturligt, at Bevægelsens Ledere satte deres Haab til det liberale Ministerium, som kunde ventes dannet, det Øjeblik Partiet kom i Flertal. Imidlertid viste det sig hurtigt, at den nye, frisindede Regering valgte at følge ganske samme Fremgangsmaade som den konservative, naar det gjaldt Kvinderne. Og under det Højtryk af Skuffelse og Bitterhed, Splid og Uro, som herved skabtes, begyndte Suffragetterne i Aaret 1905 at danne Foreninger paa et Program, der var godt egnet til at samle visse Elementer, som krævede større Iver og mere Handling udenfor Bevægelsen.

Suffragetternes modige, fantasirige og reklamemæssige Agitation vakte Opmærksomhed for Sagen i sociale Lag, som hidtil havde været næsten uvidende om dens Eksistens, ikke mindst i Arbejderstanden. Dagspressen, der hidtil havde ignoreret hele Kvindevalgretsbevægelsen, begyndte at latterliggøre den, hvilket Suffragetterne med nogen Ret betragtede som et Fremskridt. Større Opmærksomhed vakte dog den Fremgangsmaade, de fulgte overfor Regeringen. 40 Aars Erfaring havde belært dem om, at de privat indbragte Forslag var haabløse. Suffragetterne krævede derfor, at Kvindernes politiske Valgret skulde gennemføres som et Regeringsforslag. I den Hensigt søgte de Foretræde hos Førsteministeren, dels i hans private Hjem, dels i Parlamentet, og da dette blev dem forbudt, overtraadte de Forbudet og tog den deraf følgende Fængselsstraf. Endvidere erklærede de Krig overfor ethvert Ministerium, der nægtede at gennemføre Kvindernes Krav, ligegyldigt hvilket politisk Standpunkt det end præsterede.

Denne Kamp mellem Regeringen og den stadig voksende Flok Kvinder har vakt Opsigt over den hele civiliserede Verden, og det er vanskeligt at afgøre, hvem af de to Modstandere, der har været mindst kræsen i Valget af sine Vaaben. For at komme bort fra den Uhygge, som af denne Grund kom til at præge alle offentlige Møder, Valg o. s. v. blev der i 1910 nedsat en Komité, som skulde udarbejde et Forslag til Kvindevalgret under saadanne Former, at alle Sagens Tilhængere indenfor Parlamentet kunde stemme for det uden at komme i Strid med politiske Hensyn. Forslaget kaldtes »The Conciliation Bill« og gik ud paa at give Valget til et Antal Kvinder, som opfyldte visse Betingelser. Skønt Forslaget langtfra var ideelt, blev det tiltraadt af samtlige Kvindeforeninger, ogsaa af Suffragetterne, som lovede at indstille deres Kamp til dets Skæbne var afgjort. Endvidere sikrede man sig, at Førsteministeren, Mr. Asquith, ikke vilde lægge det Hindringer i Vejen, ligesom man overbeviste sig om, at det kunde faa Majoritet ved Afstemningen. Da »The Conciliation Bill« kom til Behandling i Efteraaret 1910, mødte den tilsyneladende ingen Hindring fra Førsteministerens Side, men Mr. Lloyd George bekæmpede den af al Magt, og det samme gentog sig i Foraaret 1911.

Komiteens Formand, Lord Lytten, tog da paany Affære og afkrævede Mr. Asquith en skriftlig Udtalelse angaaende den Fremgangsmaade, Regeringen agtede at følge, naar Forslaget atter skulde frem i 1912. Førsteministeren svarede følgende: »Min kære Lytten! Jeg betænker mig ikke paa at udtale, at de Løfter, som blev afgivet af Regeringen, eller paa dens Vegne, med Hensyn til at give »The Conciliation Bill« alle forønskede Betingelser for Behandling, vil blive strengt overholdte, baade efter Løftets Aand og Bogstav.«

Hermed syntes Sagen klar. Der var nn taget alle tænkelige Forholdsregler, og Kvinderne regnede med et sikkert, om end ikke glimrende Resultat i Løbet af Aaret 1912.

Hele denne omhyggelige tilrettelagte Situation forandredes ved en Udtalelse af Mr. Asquith den 7. Oktober 1911. Førsteministeren erklærede nemlig, at Regeringen i 1912 vilde fremsætte et Forslag om *almindelig Valgret for Mænd*. Forslaget vilde ikke komme til at omfatte Kvinderne; men det stod Medlemmer frit for at stille Ændringsforslag.

Forholdet stiller sig derfor i Øjeblikket saaledes, at den frisindede Regerings Forslag til en Reform af Valgloven ikke blot er affattet uden Hensyn til Kvinderne, men at det oven i Købet synes at ødelægge de Chancer,